

ಅಧ್ಯಾಯ ಏಳು

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೀರಶೈವ
ಮಠಗಳು : ಆಧುನಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ-ಏಳು

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು : ಆಧುನಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣ ಉದಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತ ಸಮಾಜದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತ ವೈಚಾರಿಕತೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ಹಿಂದಿನ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೂ ಇಂದಿನ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೂ ಕಾಣುವಂತ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂತಹದು? ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಂದು ಕಂದಾಚಾರ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸದ್ಧರ್ಮದತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮೆರಗನ್ನು ತನ್ನಡೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗ, ಭಾಷೆ ನಿಂತ ನೀರಾಗಬಾರದು, ಅದು ಸದಾ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಮಠಮಾನ್ಯಗಳು ಜಡವಾಗಿರದ ಜಂಗಮಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸಮಂಜದ ಜೊತೆಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಮಠಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನಪದೀಯ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ, ಇಂದು ಕೂಡ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಒಂದರಿಂದ ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಯ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸುತ್ತೂರು ಮಠ, ಶ್ರೀ ದೇವನೂರು ಮಠ, ಶ್ರೀಹೊಸಮಠ, ಮೇದಿನಿಮಠ, ಮಾಡ್ಲೆಮಠ, ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಬೆಟ್ಟದಪುರದಮಠ, ರಾವಂದೂರುಮಠ, ಶ್ರೀವಾಟಾಳುಮಠ, ಶ್ರೀಮದ್ಗಾರಲಿಂಗಯ್ಯನಹುಂಡಿಮಠ, ಕೆಂಡಗಣ್ಣಸ್ವಾಮಿಗದ್ದಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಮಠ, ಶ್ರೀ ಸೊಸಲೆತೋಪಿನ ಮಠ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಮಠಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಶ್ರೀಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರಮಠಕ್ಕೂ ಇಂದಿನ ಶ್ರೀ

ಸುತ್ತೂರುಮಠಕ್ಕೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಮಠದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಇಂದು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತ ದೂರದ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಗುರುಕುಲ ಮತ್ತು ಮೂಲಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆಸಿ ಇಂದು ಆಧುನಿಕವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನೂ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಸಮ್ಮಿಲನವಾಗಿ ಉತ್ತಮಸತ್ತ್ವಜಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಠವು ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಮಠಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಮೂಡಿಸುವುದು ಇದು ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಮಠಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಇಂದು ಶ್ರೀಮಠಗಳು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಬೇಧವನ್ನು ಮೀರಿ 'ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣ'ದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಸುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಬಡವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಅಕ್ಷರ, ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದಾಸೋಹ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಡೆಯುವ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೈತರ, ಜಾತ್ರೆ, ದನಗಳಜಾತ್ರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಕ್ರೀಡೆ, ಗ್ರಾಮೀಣಕ್ರೀಡೆ, ರಂಗೋತ್ಸವ, ಪುಸ್ತಕಮೇಳ, ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಠ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಮಠಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ದಾಸೋಹ ನೀಡುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮಠಗಳು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಸಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸರಳ ವಿವಾಹಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಸನ್ನಡತೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಈ ಮಠಗಳು ಅವರಿಗೆ ಶಿವಧೀಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕಾರವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮ, ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಗೋಷ್ಠಿ ಮತ್ತು ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜ್ಞಾನದಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಬಡ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಜಾತಿವರ್ಗ

ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದಿವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಸಮಾಜದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲಾ ವೀರಶೈವ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮಠಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೂಲತನವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಹೊಸತನವನ್ನು ತೊರೆಯದೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು, ಈ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಚಿಂತಿಸುವ ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವತ್ತ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಠಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯತ್ತ ಮುಖಮಾಡುವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾವು ಮುಂದೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂತಹ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ 'ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೇಸು' ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ'. ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯವು ತನ್ನಪ್ರತಿಯೊಂದುಕೃತಿಯ ಆಂತರ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ವೀರಶೈವರ ಹಂಬಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೀರಶೈವನಾದವನು ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧೀಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿ, ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಅಷ್ಟಾವರಣದ ರಕ್ಷಣೆಯೊಳಗೆ ಪಂಚಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಏರಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ತನ್ನ ಸಾಧಕನಿಗೆ, ಭಕ್ತನಿಗೆ ನೀಡುವ ಮಾರ್ಗೋಪದೇಶವಾಗಿದೆ.^೧

“ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಹಬ್ಬುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಹದ್ದು ಮೀರುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬೀಸುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಮರುಕ-ಪ್ರೇಮಗಳಿಗೆ, ಅನ್ಯರ ಸಂಕಷ್ಟನಿವಾರಣೆಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ಕರ್ತವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಗ್ರಿನ್‌ಬರ್ಗ್‌ರವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೂರ್ತವಾದ ತಮ್ಮ ತಾತ್ವಿಕಬೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸದೃಢ ನೈತಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಕಟ್ಟನ್ನು ಧರ್ಮಗಳು ಒದಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.”^೧

೧. Morris Ginsberg Sociology, Oxford University Press, London, 1963, P No. 23

ಮಠ-ಧರ್ಮ-ಸಮಾಜಗಳ ದಿಗ್ದರ್ಶನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುವಾಗ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಗಂಗೆಯ ಮೇಲಣ ಗವಿಮಠದ ಷ.ಬ್ರ.ಶ್ರೀ.ಮಲಯಶಾಂತಮುನಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ಮಠದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ನೀಡಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳು.

೨. ಮಠ-ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಮಠಗಳು

೩. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

೪. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

೧. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳು :

ಧರ್ಮೋರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ ಎಂಬಂತೆ ನಾವು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಬೇಕೆ ಹೊರತು ಮಾರಕವಾಗಬಾರದು. ಶರಣರು ಒಂದೆಡೆ ಧಯವೇಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಮೂಲಕ ಮಾನವನ ಧರ್ಮ, ದಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ರಾಕ್ಷಸ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ವೀರಶೈವ ಮಠಾಧೀಶರು ಸಮಾಜದ ಜನರಲ್ಲಿನ ಹೀನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ವಿಕೃತ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಈ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಮೇಲಿದೆ. ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಗುರುಶಿಷ್ಯ ಇಬ್ಬರು ಇಂದು ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆರಾಧಕರಾಗಬೇಕು. "ಧರ್ಮೋಲಿಂಗಾರ್ಚನಾತ್ಮಕಃ" ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯ ಉಕ್ತಿಯು ಇಂದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಅಂತರಂಗದ ಶುದ್ಧತೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಇಂದಿನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಠಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

೨. ಮಠ-ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸೇತುವೆ

ಮಠಗಳು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಗುಹೋಗುಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಮಠಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜವಿದೆ ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದೆ ಎಂದರ್ಥ ಧರ್ಮ ಚಲನಶೀಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮಠ ಅದಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಧರ್ಮವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಿ ಸನ್ನಡತೆ, ಸಚ್ಚರಿತ್ರೆ, ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರಬೇಕು. ಆಗ ಆತನ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಮಾರ್ಗವು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮ ಎಂದರೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆ, ಕಾರ್ಯ, ಸೇವೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ಬಾವಿಸಬಹುದು. ಕಾರ್ಯಧರ್ಮ, ಸೇವಾಧರ್ಮ, ದಾಸೋಹಧರ್ಮ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಪಡಿಸಲು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಂಘ ಬೇಕು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಈ ಮಠಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಠಗಳು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

೩. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಆರಂಭಿಕ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮಠದ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವಾಗ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ, ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಆರಂಭ, ವಿಕಸನ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪಂಚಪೀಠಗಳು ಮತ್ತು ವೀರಸಿಂಹಾಸನ, ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನ, ಪಟ್ಟದ ಮಠಗಳು, ದಾಸೋಹಮಠಗಳು, ಗುರುವರ್ಗದಮಠಗಳು, ವಿರಕ್ತವರ್ಗದಮಠಗಳು, ಪುತ್ರವರ್ಗದಮಠಗಳು, ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದ ಮಠಗಳು ಹೀಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಠಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯಮಠಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಮಠಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿ ಅಪಾರ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಇಂದು ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಮಠಗಳಶಾಖೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

೪. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ಸ್ಥಿತಿ :

ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ದಾಸೋಹದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು. ಈ ಭಕ್ತವೃಂದದಿಂದಲೇ ಮಠಗಳು ಪೋಷಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಬಂದಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಆಹಾರವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವುದು. ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬೋಜನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಸಾಂಘಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರೊಳಗೆ ಅನುಭವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು

ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಕ್ರಿಯೆ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೇ ಆಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಜಂಗಮರು ಕಂತೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕ ದಾಸೋಹ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದು ತುಂಬಾ ವಿರಳವಾಗಿದೆ.

ಗತಕಾಲದ ವೈಭವ ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕಹಿತ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಠಗಳು ಇಂದು ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ವಯಂ ನಾವೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒದಗಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಗುರು-ವಿರಕ್ತ ಪರಂಪರೆಯ ನಡುವೆ ಕಂದರ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅದನ್ನು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಜಾತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಧರ್ಮದ ಅಪಮೌಲ್ವೀಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಿತ್ತುವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಮಠಗಳು ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನ್ಯಾಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಠಗಳು ಇಂದು ಕೆಲವು ಮಠಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲದ ರಾಜಕೀಯ ಸೋಂಕು ತಗುಲಿ ಮಠಗಳ ಮೂಲ ಆಶಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

“ಗುರು-ವಿರಕ್ತರ ವೈಷಮ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಮುಂಬರುವ ವಟುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಗೊಂದಲ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯವಾದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪಂಗಡ, ಉಪಪಂಗಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಛಿದ್ರವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮಹತ್ತರ ಹೊಣೆ ಮಠಗಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಠಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಮೂಹಿಕವಾದ ಶಿವಪೂಜೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸುವ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ಸಂಸಾರಿಕ ಭಾವನೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳು ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂದು ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ವಿಶ್ವಮಾನವ ತತ್ವ ಮೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಹೊಣೆ ನಮಗಿಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಈ ಮಠಮಾನ್ಯಗಳು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇಂದು ಒದಗಿದೆ.”^೨

೨. ವೀರಶೈವ/ಲಿಂಗಾಯಿತ ಮಠಗಳು ಒಂದುಅವಲೋಕನ, ಲೇ|| ಮಲಯಶಾಂತಮುನಿಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು,ಪು.೧೦

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಂತರಂಗದ ವಿಕಾಶವೇ ಆಜ್ಞಾನದ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪರಮೌಷಧಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಮಾಡುವ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಾನವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನೀಡಬೇಕಿದೆ. ಅವಸರದ ವಿಧಾನದಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಶುಭ ಅಶುಭ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವೈಭವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಚಲ್ಲುವ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ ದಾಸೋಹ ಬಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಇಂದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ.

“ಅನ್ನ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಮಠಗಳು ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ನೀಡಿಯೇಕಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮಠಾಧ್ಯಕ್ಷರು “ಪ್ರಸಾದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ” ಎಂದು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಭಕ್ತರು ಪ್ರಸಾದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ ಅದೊಂದು ಅಪರಾಧವೇನೋ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ. ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬರಿಗೈಲಿ ಹೋಗಬಾರದು’ ಎಂಬ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾವನೆಯೂ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿದೆ, ಹೀಗೆ ವ್ಯವಹಾರವು ಧರ್ಮೋ-ನೈತಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಲೌಕಿಕ ಬಾವನೆಗಳು ದಟ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಠಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗ ಪಾವಿತ್ರಭಾವನೆಯು ಮೂಡುತ್ತದೆ.”^೩ ಇದರಿಂದಾಗಿ ದಾಸೋಹವು ಉದರಪೋಷಣೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಠಗಳು ಜ್ಞಾನದಾಸೋಹವೆಂದು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವವರು ಜ್ಞಾನಿ-ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಕಸುಬುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ-ದಾಸೋಹ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇಂದು ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೋಗುವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ‘ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯಗಳಾಗಿ’ ತೆರಳಬೇಕು: ಮಠಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಶಿಕ್ಷಿತರು ನವಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಪಕರಾಗಿ ಬದುಕುವಂತಾಗಬೇಕು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ಕಾಯಕದಾಸೋಹ’ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಠಗಳ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ-ನೈತಿಕತೆ ವಿಜೃಂಭಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಮಠಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿರಿಸಿಕೊಂಡವರ ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗಗಳೆರಡೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.

೩. ನಿರ್ವಾಣಶ್ರೀ ಡಾ. ಎಚ್. ಎಂ. ಮರುಳಸಿದ್ದಯ್ಯ, ಪು.೪೪೨

ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತೆರೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತಶಿಕ್ಷಣ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಮಠಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಉತ್ತಮ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಹೊರಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ ನಡೆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಇವುಗಳ ಹೊರಗೆ ಮಠಮಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಇದೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮಠದಗುರುಗಳು ಪೂಜಾನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಿಯರಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವಚನ ಪ್ರವೀಣರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ವಿದ್ಯಾಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಅಪಾರವಾದ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡೆಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡಿತರಾಗದೇ, ಮಡಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಅರ್ಚನೆಯಂತೆ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದಿನಚರಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಬರಹಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತಿ-ವಿದ್ಯಾಂಸರಿಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿ, ಮಠದ ಗುರುಗಳು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪೂಜಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತರಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಮಠಗಳ ಪೂಜ್ಯರು ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವರಾದರೆ ಸಮಾಜ ಅವರನ್ನು ಸದಾ ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಯ ಮಾತಿಗಿಂತ ಗುರುಗಳಾದವರ ಮಾತಿಗೆ ಸಮಾಜ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂದಿನ ಮಠಾಧೀಶರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರಗತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈಗಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಅನಾಚಾರ, ದುರಾಚಾರ, ಅರಾಜಕತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು ಜನಪರವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಲಿವೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸದ್ಗುಣ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಷರದಾರಿದ್ರ್ಯ ತೊಲಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಠಮಾನ್ಯಗಳು ನಿರ್ಗತಿಕರ, ಅಸಹಾಯಕರ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಗಳಾಗಬೇಕಿದೆ. ಅನಾಥರಿಗೆ, ಅಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಸತ್ತಜಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿದೆ. ಅಕ್ಷರ ಬೆಳಕಿನ ಮೂಲಕ ಅಂತರಂಗದ ಕತ್ತಲೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪುರಾತನರು ಈ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನನಸಾಗಿಸುವ ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಈ ಆಧುನಿಕ ಮಠಗಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳು ತುಂಬ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಸ್ವರೂಪದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಯಕ-ದಾಸೋಹ ಸೇವೆ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಠಗಳು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುವಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಸ್ಪರ್ಧತೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ವೀರಶೈವಮಠಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿರುವ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಮಠಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸೇವೆ ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನದಾಸೋಹ, ಅನ್ನದಾಸೋಹ ಜೊತೆಗೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ 'ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ' ಇದರ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರವೆ ಮಾಡಲಾರದಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವೆ ಇಂದಿನ ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳು ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ವರ್ತಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ನಾಡಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧಾವಂತರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಮಠಗಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ಬಡತನ, ನಿರಕ್ಷರತೆ, ಅನನುಭವಗಳನ್ನು ನೀಗುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಇಂದಿನದು ಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲ ಹಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಹಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ವೇಗವಾಗಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಠಗಳು ಸೇರಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ಹಿಂದಿನವರು ಕುಳಿತು ಕಥೆ ಕೇಳಿದಂತೆ, ಇಂದಿನವರು ಕೇಳಲಾರರು. ಹಳೆಯದರೊಂದಿಗೆ ಹೊಸದನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ "ಹಳೆಬೇರು ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಕೂಡಿರಲು ಮರಸೊಗಸು" ಎಂಬ

ಕವಿವಾಣಿಯಂತೆ ಹಳೆಯದನ್ನು ಬಿಡದೆ ಹೊಸದನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊಸತನವನ್ನು ನೀಡುವ ಜವಬ್ದಾರಿ ಇಂದಿನ ಮಠಾಧೀಶರ ಮೇಲಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕುವೆಂಪುರವರು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವಂತೆ.

ಹಳೆಮತದ ಕೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಮತಿಯ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ
ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಲಿ; ಬರಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಬುದ್ಧಿ
ವೇದ ಪ್ರಮಾಣತೆಯ ಮರು ಮರೀಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ನೀರರಿಸಿ ಕೆಡದಿರಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಿ

ಇದು ಇಂದಿನ ಜನತೆಗೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಮಠಾಧೀಶರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂದೇಶದಂತಿದೆ.

ಈ ಜಾಗತೀಕರಣ, ವೈಜ್ಞಾನೀಕರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಒಂದೆಡೆ ಸಂಕುಚಿತ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ವಿಕಸಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನದು "ಪ್ರಭುಸತ್ತಾಯುಗವಲ್ಲ- ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾಯುಗ" ಈಬದಲಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಠಾಧೀಶರು ಸ್ಥಿತಿಪಾಲಕರೇ ವಿನಃ ಸ್ಥಿತಿಪರಿವರ್ತಕರಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಚಾರವಂತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ 'ಕಾವಿ' ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಲಾಂಚನವಲ್ಲ ಅದು ತ್ಯಾಗದ ಪ್ರತೀಕ 'ಮಠ' ಎನ್ನುವುದು ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಅಲ್ಲ, ಮಾನವಧರ್ಮ ಕೇಂದ್ರ! ಇಂತಹ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಭಾವ ಹೊಂದಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಏನಾದರೊಂದು ಸೇವೆ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಿತ್ಯವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಜಡವಾಗುತ್ತದೆ ಸ್ಥಾವರವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕ್ರಿಯೆ ಜಂಗಮಸ್ವರೂಪಿಯಂತೆ ಸದಾ ಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಚಲನಶೀಲವಾಗಿರಬೇಕು."ಳಿ

ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ವೀರಶೈವ ಮಠಾಧೀಶರ ಗೋಷ್ಠಿ ನಡೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಠಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ

ಳಿ. ವೀರಶೈವ/ಲಿಂಗಾಯಿತ ಮಠಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಲೇ|| ಪ್ರಭುಚನಬಸವಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಪು.೬೩

೨೦೦೭ರಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತ ವಿಚಾರಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಚೆನ್ನಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಠಗಳು ಮುಂದೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

- * “ಮಠ ಆಧುನೀಕರಣವಾಗಬೇಕು ಶ್ರೀಮಠದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಬೇಕು
- * ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಶಿಸ್ತು, ಶುದ್ಧತೆಗಳು ಶ್ರೀಮಠದ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು.
- * ಶ್ರೀಮಠದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಾವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಅವು ಆ ಮೂಲಕ ಸಂದೇಶ ನೀಡುವಂತಿರಬೇಕು.

* ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಂದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ , ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ-ಶೂನ್ಯಕೃಷಿ, ಗೋಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಜನಜಾಗೃತಿ ಪಾದಯಾತ್ರೆ, ದುಶ್ಚಟಗಳ ನಿಮೂಲನೆ, ಧ್ಯಾನಕಮ್ಮಟ ಭಾವೈಕ್ಯತಾಸಮಾವೇಶ, ಸ್ವದೇಶಿಆಂದೋಲನದಂತಹ ಅತಿಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕು.

* ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮ, ಅನಾಥಾಲಯ, ಶಿಶುಪಾಲನ ಕೇಂದ್ರ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ನೆರವು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.”^೫

ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ನಿರ್ದಿಸಬಾರದಂತೆ. ಮೊದಲನೆಯವರು ಯೋಧ, ಎರಡನೆಯವರು ಸ್ವಾಮಿ (ಮಠಾಧಿಪತಿ) ದೇಶ ಕಾಯುವ ಯೋಧ ನಿರ್ದಿಸಿದರೆ ದೇಶದೊಳಗೆ ವೈರಿಗಳು ನುಸುಳುತ್ತಾರೆ. ದೇಶ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಯುವ ಸ್ವಾಮಿಯು ಮಲಗಿದರೆ ಈಡೀ ಸಮಾಜವೇ ನಿಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಠಾಧೀಶರಿರ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ೫೭೦೬ ಮಠಗಳಿದ್ದು, ಕಾಲನ ಒಡತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನಶಿಸಿಹೋಗಿ ಈಗ ೧೮೭೮ಮಠಗಳು ಉಳಿದಿವೆ. ಉಳಿದ ೩೯೨೮ ಮಠಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೮೭ ಮಠಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ಉಳಿದವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಷ್ಟೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಸುಮಾರು ೧೨೦ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಿದ್ದು ಇಂದು ಸುಮಾರು ೮೦ ಮಠಗಳಿವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿದ ದಾಸೋಹ ನೀಡುವಂತಹವು ಕೇವಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನಷ್ಟು ಮಠಗಳು ಉಳಿದವು ಕೆಲವು ಬರೀ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

-----
೫. ವೀರಶೈವ/ಲಿಂಗಾಯಿತ ಮಠಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಲೇ|| ಪ್ರಭುಚೆನ್ನಬಸವಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಪು.೬೪-೬೬

ಸುಮಾರು ಮಠಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಯೇ, ನಮ್ಮಿಂದಲೇ, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನದ ಫಲವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿವೆ ಅಥವಾ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಮಠಗಳು ಮಾತ್ರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಭದ್ರ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಜಾಗೃತರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಮಠಗಳು ಕಾಲದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ, ಕುಗ್ಗದೆ ಬಗ್ಗದೆ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತ ಇತರ ವರ್ಗದ ಮಠಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಉತ್ತಮವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಭಂಡಾರ, ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ, ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

೧. ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ

೨. ದಾಸೋಹ

೩. ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯ

೪. ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳು

ಮಠಗಳು ಗುರುವಿನ ಪ್ರಭಾವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೌರವಸ್ಥಾನವಿದೆ. ರಾಜರುಗಳು ಸಹಿತ ಗುರುಗಳ ಅಣತಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳು ವೀರಶೈವರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಆಣೆ-ಭಾಷೆ, ಕಟ್ಟು-ಕಟ್ಟಳೆ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವುದು ಮುಂದಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ವಿರಕ್ತ ಮಠಗಳು, ಕಾಯಕ, ದಾಸೋಹ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನ್ಯಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

೧. ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರ
೨. ದಾಸೋಹ ಪ್ರಸಾದ ನಿಲಯಗಳು, ಗುರುಕುಲಗಳು
೩. ಆರೋಗ್ಯಚಿಂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
೪. ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು
೫. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಏರ್ಪಡಿಸಬಹುದು.
೬. ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೀಡುವುದು.

ಈಗ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿಂತ ನೀರಾಗದೆ ಸದಾ ಚಲನೆ ಹೊಂದಬೇಕು ಆಗ ಮಾತ್ರ ಮಠಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಠಗಳು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.